

MAGNETOGRAM NI AVTORIZIRAN!

MAGNETOGRAM POGOVORA PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE ZA ODDAJO POGLEDI SLOVENIJE

Ljubljana, posneto 6. septembra 2012

BOJAN TRAVEN: Gospod Janša, kje boste drugo leto takle čas v službi? Boste še predsednik vlade?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Mislim, da ni nikogar, ki bi vedel odgovor na to vprašanje.

BOJAN TRAVEN: Zdi se, da je najšibkejši člen ta trenutek gospod Erjavec. Zdi se, vsaj take so informacije, da kar precej pritiskajo na njega. Se s tem, o tem z gospodom Erjavcem kaj pogovarjate?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: No jaz mislim, da gospod Erjavec ni najšibkejši člen. So pa v ozadju resni poskusi, da bi se različne koalicijske stranke destabilizirale in na ta način pripeljalo do sprememb v slovenski politiki. To pa ni nič novega.

BOJAN TRAVEN: Se pogovarjate o tem z gospodom Erjavcem?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Občasno, čeprav v tej situaciji niti vlada niti koalicija, niti jaz sam, nimam časa za ukvarjanje z notranjimi zadevami v strankah, niti v koaliciji sami. Zdaj na tisti točki, ko to ogroža stabilnost koalicije, smo v to prisiljeni. Vendar kot že rečeno zaenkrat kakšnih večjih nevarnosti še ni. Tudi zaradi tega, ker trenutno v Sloveniji ni alternative tej vladi, tudi nihče si ne upaprevzet tega tveganja, če pa bi takšen interes oziroma te možnosti obstajale, potem bi bila dinamika drugačna.

BOJAN TRAVEN: Verjetno ne bo ravno držalo, da se ne ukvarjate s tem. Kaj pa potem ta, to elektronsko sporočilo ministru Žerjavu? Zakaj jezite kolega Žerjava, vašega kolega Žerjava, naj razmisli o tem z gospodom Bogovičem, kaj je bilo v ozadju tega?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Ne šlo je zgolj za, mislim to elektronsko sporočilo je vsebovalo konkretno zadevo. Šlo je za zamude pri umeščanju obvoznice Škofljica v prostor. Ta obljuba je bila dana mislim, da že leta 2007 ali 2008, še v času našega prejšnjega mandata in v štirih letih se ni nič premaknilo in tudi sestanka, ki ga je minister obljubil že v tem mandatu v maju ni bilo dokler ni bilo tega elektronskega sporočila.

BOJAN TRAVEN: Poglejte, gospod predsednik, zdi se kot slovenska družba, da smo tam leta 1936, 1939, popolnoma razdeljena, politika je popolnoma sprta med seboj, tako imenovana civilna družba temu asistira, država pa je praktično pred bankrotom, tone, ljudje pa v bistvu

vaše spore gledajo kot nogometno tekmo, slabo nogometno tekmo. Se vam ne zdi, da je to popolnoma neodgovorno, kar ta trenutek počne slovenska politična elita?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Ja v bistvu ste ponovili moje besede.

BOJAN TRAVEN: Vem, samo vi ste del tega, ne jaz. Vi ste kreator te slovenske politike 20 let.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Ja to je tako kot če bi rekli, ali če bi ponovili tisto staro frazo, da sta za prepir potrebna dva. Tudi za zločin sta potrebna dva, morilec in žrtev.

BOJAN TRAVEN: Ja, ampak pogledajte recimo prvi konkretni primer. Je ta vnos fiskalnega pravila. Najprej je bila politika enotna, potem se je del politike premislil. Zdaj recimo poslušamo celo v predsedniški kampanji predsednika države, ki nasprotuje temu kot, da bi imel v lastnem žepu tam recimo do 120, 160 milijonov evrov, da bi poplačal, torej v primeru recimo, da to vpišemo v ustavo in se bonitetne ocene spremenijo. Enostavno ne pridete skupaj, enostavno so te delitve na osebni, ideološki ravni prevelike. Kaj naredit, država pa tone?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Pozabili ste interesno raven. Pozabili ste tudi to, da ni bilo cel mandat tako. Končno je tej vladi uspelo uskladit zakon o uravnoteženju javnih financ, ki je prispeval k temu, da je Slovenija še vedno nad vodo in da se sploh lahko pogovarjamo o naslednjih korakih in rešitvah. Da je tukaj prišlo do velike stopnje uskladitve na ravni socialnega dialoga, kar se v Sloveniji prej nikoli ni zgodilo in da so tudi politična nasprotovanja bolj zaradi lepšega. Situacija se je drastično spremenila v trenutku, ko je bila pač vlada prisiljena obravnavati situacijo v slovenskem bančnem sistemu. Takrat je završalo kot, da bi nekdo dregnil v sršenje gnezdo. In tudi tisti, ki so prej kazali neko vsaj navidezno naklonjenost ali pa nakazovali možnost, da bo prišlo do dvotretjinske večine pri spremembi ustave, ko gre za uravnoteženje proračuna in za vpis ustavne obveznosti v tej smeri, prav tako za spremembo referendumске zakonodaje, so potem spremenili ploščo. To je na kratko rečeno, če malo poenostavimo in tudi izpustimo ene bistvene stvari, tista točka, kjer so se stvari obrnile dejansko v negativno in to v času, ki pač kliče po drugačnih reakcijah in drugačnih pristopih. Kar se tiče političnih prepričanj, to za Slovenijo ni nič novega. Tudi drugod se dogajajo in iz tega nihče ne dela tragedije in tudi ko se pogovarjamo z našimi sogovorniki v Evropi in tujini, nihče tudi ne vidi neke zelo velike drame v tem, da opozicija nasprotuje nekim predlogom. To je nekaj normalnega. Bolj jih skrbi to, da recimo vlada in predsednik države ne govorita istega jezika, da predsednik države govori o tem, da je Slovenija še malo zadolžena in da situacija ni tako resna, kar seveda ni res. Je pa vladi seveda težko potem komunicirat nujne ukrepe, čeprav je popolnoma jasno, da so potrebni. Če nekdo pravi, da je situacija dobra, da si lahko še vedno sposojamo, da ni treba zategnit pasu, da bodo drugi plačevali naša kosila, to pa je problem, ki je opažen tudi zunaj in ki prispeva k temu, da je država manj kredibilna.

BOJAN TRAVEN: Seveda ni to moja teza ali pa neka moja sanjarija. Glejte, stvari so zelo konkretne. Standard & Poor's je v zadnji oceni zakaj nam je znižal Sloveniji rating, napisal v prvem odstavku: „Da znižanje odraža naše mnenje, da vsa večja politična nesoglasja in pomanjkanje konsenza med strankami vladne koalicije, spodkopavajo kredibilnost vladne politike na rastoče pritiske bančnega sistema in tako naprej, in potem še naprej, da se poglobljena polarizacija nadaljuje v Sloveniji.“ To so konkretne posledice, to so konkretni vzroki za nižanje bonitetnih ocen. Ta vaša nesoglasja.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: No kar se tiče koalicije, je potrebno povedat, da je koalicija relativno trdna glede na situacijo v kateri je in glede na dejstvo v kateri je država in glede na dejstvo, da je v koaliciji pet različnih strank in da je potrebno veliko časa, da se stvari usklajujejo. V nobeni drugi državi, kjer je v koaliciji pet strank, stvari ne potekajo bolj gladko. Žali bog, smo obsojeni na ta izkrivljen proporcionalni sistem, ki Slovence obsoja na takšno stanje. Zdaj bi potreboval nek drug volilni sistem, ampak to je druga tema, o kateri se niti ne splača

razglabljat, ker očitno ne bo prišlo do sprememb, zaradi različnih interesov. Bonitetne agencije pa so dejansko postale pozorne na ta politični razkol, ki ni v koaliciji, ampak je med koalicijo in opozicijo, ki je potrebna tukaj za ustavne spremembe, predvsem zato, da izpolnimo naše obveze iz kompakta za finančno stabilnost. Potem ko je Slovenija januarja letos zloglasno, vsi smo se potrudili zato, da bi to prišlo do čim več ušes, sporočila Evropi in svetu urbi et orbi, da je slovenska politika enotna, zato, da bo zlato fiskalno pravilo zapisala v ustavo. In to je bilo vzeto kot nekaj kar je končno po dolgih letih tavanj v Sloveniji, dozorelo, je prišlo do zrelosti slovenske politične kaste in da se bo to zdaj zgodilo. Roki še niso potekli, ampak mi smo obljubili januarja, da bomo to naredili prioritarno, naš cilj je bil, da to naredimo še pred sprejemanjem ZUJFa, pred poletnimi počitnicami, to smo tudi sporočali našim sogovornikom, imeli smo tri sestanke predsednikov parlamentarnih strank, kjer je bila ta enotnost tudi javno izražena, vi ste jo snemali na kameri in tako naprej, ambasade Slovenije so o tem poročale itd. Izpeljali smo tri od štirih potrebnih glasovanj za to proceduro v Državnem zboru. Za zadnje glasovanje pa nimamo dovolj glasov, ker sta si dve stranki opozicije premislili in to je seveda odmevalo. Glejte, če mi tega ne bi s takim pompom najavljal, bi to seveda manj odmevalo. Zdaj pa je to odmevalo in temu ustrezne so tudi posledice. Še posebej zato, ker so ti izgovori tako smešni, da jih zunaj nihče ne kupi. Če neka stranka pravi, sem zato, da se to pravilo zapiše v zakon, nisem pa zato, da se zapiše v ustavo, gre pa za isti tekst, potem se vsakemu pametnemu človeku postavi vprašanje iz kje so pa ti padli, kaj pa govorijo. Vsebinsko se strinjajo, niso pa za to, da se naredi tisto kar je končno že prejšnja vlada podpisala. Tako da del teh težav so pač naredili sami.

BOJAN TRAVEN: Ampak vam bom pa dal nek drug primer, v katerega ste bili zelo vpleteni, to je referendum o pokojninski reformi. Videli smo, vsa država bi, vsak normalen državljani je vedel, da je treba pokojninsko reformo speljati. Sindikati so šli v referendum, ampak to se ve zakaj, zaradi tega ker so strici na nek način rušili vlado Boruta Pahorja. Vi takrat niste, ste zamudili priložnost, da bi molčali, ampak ste nasprotovali temu pokojninskemu zakonu. Danes pa ravno ta isti pokojninski zakon predlaga vaša vlada. Se vam ne zdi, da je to neko kratkoročno politično razmišljanje, ker se bo lahko nekaj takega podobnega zdaj zgodilo tudi vem, ne, da bodo šli sindikati na referendum, hkrati pa se bo referendum spremenil v glasovanje o zaupnici o vaši vladi, to kar se je zgodilo z pokojninskim referendumom pod Pahorjevo vlado.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA : No, zdaj ko sem ponovno slišal v teh dneh neko frazo, sem hotel reči nekaj o papagajstvu, ampak ne bom. Ni res, da ta vlada predlaga isti pokojninski zakon, isto pokojninsko reformo kot je lani padla na referendumu. Če bi ta vlada to dejansko naredila, bi jo lahko razglasili za neprištevno.

BOJAN TRAVEN: Kje pa je bistvena razlika?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Prvič zaradi tega, ker bi bilo politično nekorektno, drugič pa zaradi tega, ker predlagat nekaj, kar je 70 procentov ljudi zavrnilo na referendumu, je nesmiselno. To kar je predlagal gospod Svetlik, so bili popravki obstoječega pokojninskega sistema, del teh popravkov je potrebnih in jih tudi mi zdaj predlagamo, ni pa bila to prava reforma. Prava reforma je očiščenje pokojninskega sistema vseh ne pokojninskih izdatkov, prava reforma je naslonitev pokojnin na vplačane prispevke, prej se je ta sled izgubljala iz spremembe zakona v spremembo zakona, prava reforma ali pa tisti ključni del, ključni učinek, ki ga potrebujemo zaradi javnofinančne situacije, v kateri je ta država, je zaustavitev predčasnega upokojevanja z nekaterimi takojšnjimi finančnimi učinki, ki jih Slovenija potrebuje. Ključni, in to je tudi ena od bistvenih razlik, in mi smo to predlagali lani in tega ni nihče hotel poslušati, pa je to, da se poveča motiviranost mladih za vstopanje v pokojninsko zavarovanje, zato uvajamo osebni informativni izračun danes, vsak mlad človek zna izračunati, koliko plača za mobilni telefon, za tak ali drug paket in bo znal izračunati tudi, da se mu splača vstopati v pokojninsko zavarovanje, ne pa delati prek priložnostnih del, študentskega servisa itn. in nič vplačevati v pokojninsko blagajno, ampak takoj prejeti ves neto dohodek. Če mi tega sistema ne bomo spremenili tudi na vhodu,

ampak bomo samo povečevali starostno mejo za upokojevanje, potem to lahko počnemo v nedogled, torej spremembe ki jih zdaj predlagamo so bistveno drugačne od tega, kot je bilo predlagano lani, in zaradi tega tudi računamo, da bo po tej razpravi, ki zdaj sledi, zakon bo šel v obravnavo po rednem postopku, tudi odnos strokovne in laične javnosti drugačen, kot pa je bil lani. Pa še to je treba povedat, Slovenska demokratska stranka v lanskem letu ni predlagala referendumu o pokojninski reformi, kot se zdaj govori, predlagali so ga sindikati. V Državnem zboru smo imeli svoje dodatne predloge, takratna vladna koalicija z gospodom Pahorjem na čelu si niti eno minuto časa, da bi to usklajevala z nami, zavrnili so vse naše amandmaje in sprejem zakona v Državnem zboru tudi ni bil odvisen od naših glasov, koalicija je to pač mirno povozila s svojim hvaljenjem. Tako da ne zdaj stvari obračat. Tisti pa iz opozicije, ki zdaj govorijo, da smo mi predlagali isti zakon, in isto t.i. pokojninsko reformo, pa s tem sami sebe zanikajo, ko pravijo, da tega ne bodo podprli. Če je to isto, kar so predlagali oni, potem bodo mirno podprli.

BOJAN TRAVEN: Gospod predsednik, če ocenite v odstotkih, koliko je možnosti, da slovenska politika doseže vsaj minimalni konsenz pri teh ključnih reformah?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Torej z razliko od tega pristopa, o katerem sem jaz govoril prej, ko si gospod Pahor in njegova koalicija ni vzela niti pet minut časa za to, da bi se usklajevala z nami pri spremembi pokojninskega zakona v lanskem letu, mi to usklajujemo tudi z opozicijo, čeprav opozicija ni bila pripravljena podpisati partnerstva za razvoj, bo ta vladna koalicija in ta vlada usklajevala to zakonodajo tudi z opozicijo in bomo skušali doseči čim večjo možno stopnjo soglasja in konsenza, enako to velja za socialne partnerje.

BOJAN TRAVEN: Ker to vas sprašujem zato, ker glede na to, kako se to že vleče skozi leta, se zdi kot priročna rešitev, da v resnici čim prej zaprosimo za pomoč evropsko trojko, da evropska trojka pride, počisti to Slovenijo, uvede reforme in spelje to Slovenijo na neko drugo pot, ker s temn zgubljam čas, ta pregovarjanja zdaj že zelo dolgo časa zgubljam čas in to stane, to vidimo da stane, ko se nam bonitetne ocene znižujejo, denarja pa ni. Vaš komentar k evropski trojki in tej tezi.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Prvič ne gre za evropsko trojko, gre za trojko Evropske centralne banke, Evropske komisije in Mednarodnega denarnega sklada, ki ni evropska institucija, ampak je svetovna globalna institucija, ki običajno v te pakete, ki so pogoj za pridobitev pomoči doda še kakšne ostrejšje pogoje. To je prvo. Drugo, mislil sem, da boste vprašanje nadaljevali s tem vprašanjem, ki se zdaj valja po slovenskem in evropskem političnem prostoru pravzaprav od tistega neuspešnega sestanka predsednikov parlamentarnih strank v juliju, to pa je ali bo Slovenija zaprosila za evropsko finančno pomoč ali pa za pomoč trojke. Zdaj odgovor na to vprašanje, ki se v zadnjih dneh ponuja in se glasi, zaenkrat ni potrebe, da Slovenija zaprosi za evropsko finančno pomoč oz. za tujo finančno pomoč, je neustrezen in tudi nezadosten. Jaz sem bil osebno prisoten na večini sestankov, kjer so predstavniki ali pa voditelji teh držav, ki so danes že v sistemu te pomoči ali pa so zanjo že zaprosili, zatrjevali ne bomo potrebovali te pomoči, ni še čas za to pomoč itn. Čez nekaj tednov jih je situacija demantirala. Treba je vedeti dvoje: prvič, o tem ali neka država vstopi ali pa formalno zaprosi za denarno pomoč iz evropskih reševalni skladov in mednarodnega sklada ni odvisno samo od te države. Za Slovenijo, ki je del evro sistema, to še posebej velja. Mi nimamo lastne valute, mi smo del evro sistema. Tovariši, ki so izropali slovenske banke že drugič v zgodovini s tem niso ogrozili samo naše finančne stabilnosti, ampak tudi vsaj na simbolni ravni stabilnost evro sistema, ker vsaka nova država članica, ki zaprosi za pomoč, da negativen signal za celotno evro območje. Torej o tem, ali bo Slovenija zaprosila za mednarodno pomoč, ne bo odločala samo Slovenija, ker smo del evro sistema, nismo suvereno lastno monetarno območje. Drugi, pravi odgovor na vprašanje, ali bo Slovenija zaprosila za tujo finančno pomoč ni, da tega trenutno še ne potrebujemo, ampak je pravi odgovor na to vprašanje stavek, ki vsebuje besedico »če«: če Slovenija ne bo v rekordnem času po hitrem postopku sprejela

zakonodajo za stabilizacijo bančnega sistema, in vlada bo zakon predlagala še ta mesec, in računamo, da ga bo tudi parlament sprejel ta mesec, tudi ta zakon usklajujemo z opozicijo, potem bomo korak bliže k temu, da bomo odvisni od finančne pomoči. Če ne bomo stabilizirali in očistili pokojninskega sistema, ne pokojninskih izdatkov, česar Svetlikova reforma lani ni niti približno predlagala, in dolgoročno zagotovili varnost za slovenske upokojene, potem bomo naredili še en korak bliže k tej točki, ko bo mednarodna finančna pomoč neizogibna. Če ne bomo uredili trga dela na ta način, da bo za tiste, ki danes delajo za nedoločen čas in so zaščiteni s številnimi kompliciranimi procedurami, itn ne glede na to, kako delajo, bolj prožen, za tiste mlade, ki pa delajo za določen čas, in nimajo nobene varnosti iz tega, pa bolj varen, potem bomo tudi korak bliže k tej situaciji, ko bomo morali zaprositi za mednarodno pomoč. In če ne bomo racionalizirali upravljanja z upravljanja z državnim premoženjem in s hitrimi koraki vzpostavili pogoje za nadaljnjo privatizacijo, ki odpravlja tako moralni hazard kot omogoča, da gospodarstvo normalno funkcionira in prispeva k bruto domačemu proizvodu in zaposlovanju, potem bo tudi to nadaljnji korak k temu, da bomo odvisni od tuje pomoči. In če zdaj, ko pač ni soglasja za to, da Slovenija zapiše zlato fiskalno pravilo v ustavo in da signal tistim, s katerim sodelujemo, našim partnerjem, tistim, ki nam posojajo denar, da bomo ta denar sposobni vračati tudi čez 10, 15 let, ker tega signala ni, če vlada ne bo sposobna predlagati proračuna za naslednji dve leti, ki bosta dokazovala, da bomo kljub temu, da tega ni v ustavi, to pravilo spoštovali, potem bomo tudi s tem naredil korak k temu, da bomo zaprosili za finančno pomoč. In poglejte vse te korake je treba dokončno ali pa vsaj v prvi fazi, ko gredo rešitve v proceduro, narediti ta mesec, uveljaviti pa jih je potrebno najkasneje s 1. januarjem naslednjega leta. In če bo Slovenija to naredila, če bo Slovenija naredila te velike korake že ta mesec, potem tudi ne bo problemov s prodajo naših obveznic na ameriškem trgu, kamor zdaj gremo, kar pomeni, da ne bomo prišli v probleme z likvidnostjo. Če pa tega ne bomo naredili, lahko jaz govorim, kar hočem, vi govorite, kar hočete, finančni minister govori kar hoče, imeli bomo resne težave pri prodaji obveznic in zagotavljanju likvidnosti te države. Torej odgovor je »če«. Če tega ne naredimo, če tega ne bomo sposobni narediti, in tukaj zdaj govorim o tem, kar lahko naredi večina, ki jo ima vladna koalicija sama v Državnem zboru, ne govorimo več o tem, da se zanašamo na razum, ki bo vstopil v sobane slovenske opozicije in drugih. Za te ukrepe ima dovolj večine koalicija sama, tudi vlada ima tukaj polno odgovornost, da predlaga prave ukrepe in koalicija ima odgovornost, da te ukrepe izglasuje tudi če ne bodo v celoti usklajeni, ker časa za dolge razprave ni, poleg tega smo večino teh razprav naredili že večkrat in se vrtimo v nekem podvojenem krogu. Torej če bomo to naredili, potem mednarodna finančna pomoč ne bo potrebna, v kolikor pa tega ne naredimo, pa bo ta pomoč potrebna.

BOJAN TRAVEN: Torej če sem jaz prav razumel vaš podton je likvidnost države zagotovljena tam približno do konca leta. Ali se motim?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Pod pogojem da prodamo obveznice, kar je popolnoma jasno nam in tudi našim partnerjem. To da pa to naredimo in da to naredimo za pošteno ceno brez previsokih pribitkov, pa moramo sprejeti ukrepe, ki bodo nakazovali dokazovali tam kjer je pač možno kjer so bili ti ukrepi dokončni, tam kjer pa je to začetek procedure, pa nakazovali, da Slovenija ureja svojo hišo, da se ne bo ponavljala politika zadnjih treh let, ko smo se samo zadolževali in večali naš dolg, nič investirali in skratka nič posejali, zgolj povečevali določene pravice, ki jih ni možno financirati, črpali likvidnostna sredstva iz banke, če bomo dokazali, če bo pri tem verodostojni, da zdaj delamo drugače, da bomo kredibilen partner, ali če hočete, da bomo, poenostavim, tisti ki posojajo denar ali pa ki vlagajo v slovenske državne obveznice, verjeli, da za njimi stoji subjekt, se pravi država, ki bo gospodarsko rasel, ki bo sposoben ta dolg odplačevati, potem ni problemov. Slovenija je pod šestimi odstotki še vedno, zadolženosti, smo pod temi merili, naš problem je to, da se je ta dolg hitro povečeval v zadnjem času in da tega nismo vlagali v investicije. Nekaj dni nazaj je bil tukaj predsednik albanske vlade, ki je dejal, da se je Albanija tudi zadolževala v teh kriznih časih,

vendar samo za potrebe investicij. Mi pa smo v času, ko smo se najbolj zadolževali, najbolj omejili investicije.

BOJAN TRAVEN: Ampak pogledajte, včasih se zdi, vsaj pri javni upravi kot, da gre za Sizifovo delo. Vi ste sprejeli recimo zakon o uravnoveženju javnih financ. Naredil se je cel halo v državi za nekaj odstotkov znižanja plač javnih uslužbencev. Zadnjič gledam podatke na AJ PES-u, v času vašega mandata se je število uslužbencev zaposlenih v javnem sektorju povečalo za tisoč. Vlada lahko sploh obvladuje situacijo? Ali so to namerno naredil, ker se govori, da ste neke svoje ljudi zaposlovali?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Zdaj zaposlenost se ni povečala v ožji državni upravi. Ta se ni povečevala tudi ne vsaj ne bistveno v prejšnjih dveh mandatih tudi ne v času Pahorjeve vlade. Naredil so nekatere napore, s katerimi so to omejili. Povečevala se je zaposlenost v javnem sektorju. Se pravi v ožjem delu uprave ali pa tudi deloma v storitvenem delu javnega sektorja. Tam kjer gre za izključeno storitveni del, je to itak strošek, ki se pokriva preko prodaje storitev neposredno, trga in je to manjši problem. Problem je, kjer se to financira iz proračuna oziroma iz katere druge javne blagajne. In tukaj ta vlada še vedno, zato predlagamo spremembo ustrezne zakonodaje, nima inštrumentov, da bi to neposredno kontrolirala...

BOJAN TRAVEN: Mislite šolstvo in zdravstvo, če sva konkretna?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Ne samo šolstvo in zdravstvo, vendar sta to dva največja segmenta. Skratka vlada bo do konca leta sprejela vso in dodelala ves potreben inštrumentarij, s katerim bo lahko tudi ta del kontrolirala. Zaenkrat ga samo financira preko proračuna. Mimogrede, ko je bil čez vikend tukaj generalni sekretar OECDja, je tudi razlagal ključne vzroke za položaj, v katerega je prišla Grčija. Eden od ključnih vzrokov, za ta položaj, ko je država praktično pod vodo, ne samo v bankrotu, ampak v razsulu brez tuje pomoči, je nenadzorovana rast javnega sektorja, ki so ga tam brez razlike politične barve vse vlade spodbujale, zapisali so celo na ustavni ravni, da se javnega uslužbenca praktično ne more odpustiti, in potem ko ni bilo dovolj denarja, da se to financira iz prihodkov, so se zadolževali, ko je grozilo, da se zaradi previsoke stopnje zadolženosti ne bodo mogli več zadolževati, so začeli potvarjati statistične podatke, tudi v času, ko je ta država vstopala v evro območje, da so dobili nove dolgove in tako so pač prišli do teh silnih milijard, ki so jih pač dolžni. Ampak glavni razlog za to je drastično povečevanje zaposlenih v javnem sektorju, ki ni temeljilo na javnih možnostih za financiranje in vse tisto, kar se potem v obliki moralnega hazarda na to obesi.

BOJAN TRAVEN: Tisoč samo v vašem mandatu v zadnjih mesecih, ne?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: V prvi polovici leta.

BOJAN TRAVEN: Glejte nakazali ste že časovnico reform, ampak že dvakrat ste omenili, da bo prej treba plačati ceno tovarišijskega kapitalizma. Banke so pod vodo, cifra se giblje okrog šest milijard evrov in to bomo slovenski državljani morali plačati. Kolegu Slaku ste v začetku vašega mandata v intervjuju napovedali, da boste zahtevali imena in priimke. Ampak zdajh ste že kar nekaj mesecev tukaj na Gregorčičevi, pa imen in priimkov slovenski državljani še vedno ne poznamo. Zakaj?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Saj če bi jih poznali samo slovenski državljani, in jih ne bi obravnavale tudi pristojne institucije, od tega ne bi bilo nič. Recimo imena in priimke krivcev, ki so v veliki meri izpraznili slovenske banke od začetka 90tih let, imena in priimki so bili znani. Pa ni nihče za to odgovarjal. Premalo je to, da so imena in priimki znani. Prej sem vam povedal, da je v Sloveniji završalo kot v sršenjem gnezdu tisti dan, ko je vlada obravnavala situacijo v bančnem sistemu, oz ko je poskušala priti do slike v slovenskem bančnem sistemu,

od takrat naprej so šle stvari naprej ne samo v smislu tega vrenja v sršenjem panju, ampak tudi v smislu ukrepov. Ko sem jaz dobil poročilo Banke Slovenije, sem ga posredoval pristojnim institucijam, in te so dolžne po ustavi in zakonu, da pridejo do imen in priimkov, in da tudi ugotovijo, kje je šlo za kazniva dejanja. Res je, da je del problemov za takšno situacijo v slovenske bančnem sistemu v širšem okolju in gospodarski in finančni krizi, vendar pa po tem, ko sem prebral to poročilo, ugotavlja, da to ni ključni problem, ker v Sloveniji delujejo različne banke, in niso vse banke v težavah. V Sloveniji delujejo tudi banke, in to ne ravno najmanjše, ki so se adaptirale na krizo, ki so pravočasno ustanovile posebne notranje oddelke za ukvarjanje s slabimi naložbami, in ki v nobenem od teh kriznih let, ne leta 2009, ne leta 2010, ne 2011 niso imele izgube. Pa so delovale v istem slovenskem okolju, v istih pogojih krize, zaostrenih pogojih gospodarjenja nasploh v Evropi, pa niso imele izgube. So pa druge banke, kjer se je pač. Kot je dejal gospod Kordež, kredite obravnavalo na ime, na podlagi telefonskih klicev, in to je pač povzročilo večji del tega problema.

BOJAN TRAVEN: Govorite z notranjim ministrom Gorenakom o tem? Kaj pravi? Zakaj ne more sprožiti preiskav? Ker slišim da preiskave resnejše kriminalistične ni?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Problem je bil, da pač ni bilo podatkov. Tudi to poročilo Banke Slovenije, ki ga je banka poslala meni, je bilo opremljeno z eno stranjo zavez o molčečnosti in tajnosti itn, čeprav jaz kakšnih velikih vzrokov za to nisem videl, a sem pač ravnal v skladu s tem in sem to poročilo poslal tudi ministru za notranje zadeve in generalnemu državnemu tožilcu in od takrat mislim da te pristojne inštitucije opravljajo svoje delo. Problem je v tem, da se je to skrivalo z razlogom češ o tem se ne sme govoriti, to so podatki, ki bodo ogrozili stabilnost slovenskega bančnega sistema, to bo ogrozilo vloge varčevalcev oz ljudi bo zajela panika in bodo dvigovali svoje prihranke, kar pa sploh ni res. Za vse prihranke občanov v slovenskih bankah garantira država, tudi če neka banka pride v težave, so vloge varčevalcev popolnoma varne. To je treba jasno povedati, ker se to nekako zamegljuje in se s tem upravičuje to, da so to neki zaupni podatki, znotraj teh poročil so tudi zaupni podatki, so tudi taki, ki ne zanimajo niti organov niti javnosti, tako da pač nimate prav. Zdaj akcija teče, mislim pa da je tri leta prepozno.

BOJAN TRAVEN: Je res to, da ste vi informacije o slabih kreditih izvedeli prej v Bruslju kot pa v Ljubljani?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Res je, da sem prvo resno opozorilo dobil v Bruslju in da je trajalo od februarja do julija, da je vlada dobila poročilo Banke Slovenije o stanju v slovenskem bančnem sistemu, ki pa je takšno, kot sem prej dejal. So banke, ki so v težavah, in so banke, ki so dobre, ki so tudi v tem času gospodarske krize normalno poslovale in tudi danes ustvarjajo dobiček, tako da slovenski bančni sistem ni črno bela slika in kot že rečeno prihranki varčevalcev so popolnoma varni.

BOJAN TRAVEN: Zakaj novi predsednik uprave Holdinga Slovenskih elektrarn mora prihajati iz vaše stranke in to recimo ni nek menedžer iz Pariza, Berlina ali pa Londona?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Torej niti stranka, niti vlada, niti jaz osebno tukaj pri tem kadrovanju ni imela nič.

BOJAN TRAVEN: A mislite, da je slovenska javnost po 20 letih lahko zadovoljna s tem odgovorom. To smo poslušali 20 let, danes pa vsi vemo, da pravzaprav glavno besedo ima vladajoča politika pri kadriranju v državna podjetja. Mislite, da je slovenska javnost še vedno tako naivna, da bo verjela temu, da vi niste imeli nič s tem, da je danes član, da je danes predsednik uprave HSEja član vaše stranke?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Zdaj vi to vprašanje lahko obrnete tako ali drugače, ampak nadzorni svet, ki je imenoval tako to osebo kot številne druge, ki se zdaj nam pripisujejo, je v sestavi, ki je ni imenovala ta vlada, ampak prejšnja vlada in prejšnja struktura in tudi ta, niti ta vlada niti jaz osebno za ta imenovanja ne prevzema nobene odgovornosti. Mi smo predlagal sistem, ki omogoča vsaki vladi, da normalno upravlja s tistim delom državnega premoženja, za katerega je odgovorna, vendar na transparenten način, preko tega, da se ve kdo koga imenuje. To kar je bilo izpostavljeno v prejšnjem mandatu in kar v veliki meri obstaja še vedno, ker nov zakon o holdingu še ni sprejet, je zamegljevanje te odgovornosti in seveda to lahko pripelje potem tudi do takšnih situacij in do takšnih vprašanjih. Od tistega trenutka ko bo zakonodaja spremenjena, ko bo vlada transparentno lahko o teh stvareh odločala, bomo prevzel odgovornost za vsako imenovanje.

BOJAN TRAVEN: Kaj potem počne gospod Petek v vašem kabinetu? S čim se pa potem on ukvarja?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Trenutno se ukvarja s komunikacijsko strategijo, z reformami.

BOJAN TRAVEN: Še to me zanima, sami ste že napovedali o razprodaji oziroma prodaji bom rekel teh državnih podjetji in kako boste potem zagotovili, da ne bomo se recimo novinarji naslednjih pet let ukvarjali s tem, kdo je dobil kakšno provizijo pri prodaji teh podjetji? Ker za to gre. Za to gre v resnici, da ne bodo vaši simpatizerji ljudje, ki se bodo sklicevali na vaše ime, recimo na koncu šli, prodali in dobili provizijo.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Ko smo imeli na začetku tega mandata podoben pogovor, se vam jaz dejal, da če boste naleteli na človeka, ki se sklicuje na moje ime, ga prijavite in to še enkrat ponavljam. Tako, da kar se tega tiče.

BOJAN TRAVEN: Ste vključevali protikorupcijske klavzule?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Je stvar popolnoma transparentna. Bomo in tudi zakonodajo v zvezi s tem prav tako pač razpisi, ki bodo in bodo mednarodni razpisi, bodo vsebovali vse te potrebne klavzule. In kot že rečeno, tukaj je potrebno uvesti enostaven sistem, kjer ni zamegljevanja, ker tisti, ki dejansko sprejema odločitve, je tudi odgovoren, se smejo stati za njim razni KASi, pa AUKNji itn. Ampak trenutno te situacije v Sloveniji še vedno nimamo. Pa še to bi rekel, ko govorimo o slovenskem državnem holdingu pa o prodaji premoženja. V primeru ko bi morala Slovenija zaprositi za mednarodno denarno pomoč, če bi šli v to situacijo tudi iz vašega vprašanja prej sem razbral, da se vam zdi mogoče to celo neka taka dobra rešitev, ne, bi to privedlo do dveh negativnih posledic: ena bi bila ravno ta, da bi se de facto vrednost našega premoženja bistveno znižala, takoj, tisti trenutek. Poleg tega država, ki je v mehanizmu mednarodne finančne pomoči, ni privlačna za tuje vlagatelje, se je izogibajo, Slovenija pa potrebuje tuje investicije, ki pridejo sem zaradi tega, ker skušamo ustvariti ugodno okolje za tuje neposredne investicije in investicije, ki pridejo k nam preko prodaje državnega premoženja. In naš interes je, da bo to premoženje, ko ga bomo prodajali, da ima to realno vrednost, ne pa da se ta vrednost bistveno zniža zato, ker bomo v mehanizmu mednarodne pomoči. To je treba vedeti in mislim da tudi slovenska javnost to nekoliko poenostavlja, tudi strokovna. Država, ki je v mehanizmih mednarodne ali pa tudi samo evropske denarne pomoči, praktično izpade iz finančnih trgov, je potem odvisna od te pomoči, toliko časa, dokler ne okreva. Vprašanje pa je, kdaj okreva. Ta denarna pomoč seveda ne pride takoj. Ti potem s tem svobodno razpolagaš in se v slovenskem parlamentu odločaš, ali boš to investiral v ceste, ali pa boš to dal za socialo, ampak ta mednarodna pomoč prihaja po tranšah, vsake toliko mesecev in do takrat mora država sprejeti takšne in drugačne ukrepe in ti ukrepi so predvsem rezi v javnem sektorju, znižanje plač in pokojnin, skratka znižanje tistih izdatkov, ki preprečujejo, da država doseže neko stanje, ko bo ta denar sposobna tudi vračat. To se običajno ne zgodi zelo hitro. Če

pogledamo na primere držav, ki so dobile mednarodno finančno pomoč, bodisi evropsko, bodisi tiste ki niso države v evru, tudi samo od mednarodnega denarnega sklada, vidimo, da pravzaprav je zelo malo pozitivnih zgledov za okrevanje. Tudi Irska, ki je veljala za tak primer, ima zdaj težave in zaradi tega potujem v naslednjih dneh v Dublin, kjer me zelo zanimajo podrobnosti, kaj je delovalo in kaj ni delovalo. Pravzaprav sta samo dve baltski državi, kjer so ukrepi prijeli na poti hitrega okrevanja.

BOJAN TRAVEN: Še eno vprašanje: ste naredili škodo Sloveniji. Ko ste slovensko in mednarodno javnost obvestili, da je Slovenija na robu likvidnosti, to vam namreč očitajo, vaš nekdanji minister Jože P Damjan vas je celo razglasil za neprištevne.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Ta konkretna oseba bi lahko s svojo prištevnostjo pomagala svojim prijateljem, da jim ni bilo treba razglašati osebnega stečaja. Ampak to bolj za šalo... To kar sem dejal v tistem intervjuju za mislim da Siol, lahko ponovim od prve do zadnje črke z vsemi vejicami, pravzaprav sem to že ponovil v najinem pogovoru. Slovenija bo potrebovala mednarodno denarno pomoč, če ne bo izvedla teh ukrepov, ki jih je zdaj vlada predlagala in ki jih usklajujemo s socialnimi partnerji in z opozicijo. Tukaj ni nobenih velikih dilem, nobenih velikih skrivnosti za mednarodno strokovno in pa tudi politično javnost. Ta korak pa ni odvisen samo od nas, smo del evro sistema in nismo sami.